Shastri
शास्त्री

10U/106/22

Question Booklet No. ....

(To be filled up by the candidate by ***blue/black ball-point pen***)

Roll No. | | | | | | | | |

Roll No.
(Write the digits in words) ....

Serial No. of Answer Sheet ....

Day and Date .... (Signature of Invigilator)

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

(Use only ***blue/black ball-point pen*** in the space above and on both sides of the Answer Sheet)

1. Within 10 minutes of the issue of the Question Booklet, check the Question Booklet to ensure that it contains all the pages in correct sequence and that no page/question is missing. In case of faulty Question Booklet bring it to the notice of the Superintendent/Invigilators immediately to obtain a fresh Question Booklet.
2. Do not bring any loose paper, written or blank, inside the Examination Hall ***except the Admit Card without its envelope.***
3. A separate Answer Sheet is given. ***It should not be folded or mutilated. A second Answer Sheet shall not be provided. Only the Answer Sheet will be evaluated.***
4. Write your ***Roll Number and Serial Number of the Answer Sheet by pen*** in the space provided above.
5. ***On the front page of the Answer Sheet, write by pen your Roll Number in the space provided at the top, and by darkening the circles at the bottom. Also, wherever applicable, write the Question Booklet Number and the Set Number in appropriate places.***
6. No overwriting is allowed in the entries of Roll No., Question Booklet No. and Set No. (if any) on OMR sheet and Roll No. and OMR sheet No. on the Question Booklet.
7. Any changes in the aforesaid entries is to be verified by the invigilator, otherwise it will be taken as unfairmeans.
8. Each question in this Booklet is followed by four alternative answers. ***For each question, you are to record the correct option on the Answer Sheet by darkening the appropriate circle in the corresponding row of the Answer Sheet, by pen as mentioned in the guidelines given on the first page of the Answer Sheet.***
9. For each question, darken only one circle on the Answer Sheet. If you darken more than one circle or darken a circle partially, the answer will be treated as incorrect.
10. ***Note that the answer once filled in ink cannot be changed.*** If you ***do not wish to attempt*** a question, leave all the circles in the corresponding row blank (such question will be awarded zero marks).
11. For rough work, use the inner back page of the title cover and the blank page at the end of this Booklet.
12. Deposit ***both the Question Booklet and the Answer Sheet*** at the end of the Test.
13. You are not permitted to leave the Examination Hall until the end of the Test.
14. If a candidate attempts to use any form of unfair means, he/she shall be liable to such punishment as the University may determine and impose on him/her.

[उपर्युक्त निर्देश हिन्दी में अन्तिम आवरण-पृष्ठ पर दिये गये हैं।]

Total No. of Printed Pages : 14

प्रश्नों की संख्या : **100**

समय : 90 मिनट] *[पूर्णांक : 300*

नोट : (i) अधिकाधिक प्रश्नों को हल करने का प्रयत्न करें। प्रत्येक प्रश्न **3 (तीन)** अंक का है। ***प्रत्येक गलत उत्तर के लिए एक अंक काटा जायेगा।*** प्रत्येक अनुत्तरित प्रश्न का प्राप्तांक **शून्य** होगा।

(ii) यदि एकाधिक वैकल्पिक उत्तर सही उत्तर के निकट प्रतीत हों, तो निकटतम सही उत्तर दें।

1. एषु किं नगणस्य सङ्केतः ?

(1) ऽऽ। (2) ।।। (3) ।ऽ। (4) ।।ऽ

2. एषु द्वादशवर्णात्मकं किं छन्दः ?

(1) शिखरिणी (2) भुजङ्गप्रयातम् (3) द्रुतविलम्बितम् (4) प्रहर्षिणी

3. जगणः कः ?

(1) आदिगुरुः (2) मध्यगुरुः (3) अन्तगुरुः (4) अन्तलघुः

4. आदिलघुः कः ?

(1) यगणः (2) मगणः (3) नगणः (4) रगणः

5. 'शान्ताकारं भुजगशयनं पद्मनाभं सुरेशम्' अत्र किं छन्दः ?

(1) द्रुतविलम्बितम् (2) शिखरिणी (3) इन्द्रवज्रा (4) मन्दाक्रान्ता

6. रीतिरात्मा काव्यस्य – इति कस्य मतम् ?

(1) वामनस्य (2) जयदेवस्य (3) दण्डिनः (4) विश्वनाथस्य

7. साहित्यदर्पणस्य प्रणेता कः ?

(1) दण्डी (2) वामनः (3) विश्वनाथः (4) जयदेवः

8. का नास्ति शब्दशक्तिः ?

(1) क्रिया (2) व्यञ्जना (3) अभिधा (4) लक्षणा

9. एषु शब्दालंकारः कः ?

(1) उपमा (2) रूपकम् (3) अनुप्रासः (4) उत्प्रेक्षा

10. 'वाक्यं रसात्मकं काव्यमिति' कस्य कृतं काव्य''लक्षणम् ?

(1) मम्मटस्य (2) विश्वनाथस्य (3) दण्डिनः (4) भामहस्य

11. शब्दार्थौ सहितौ काव्यम् – इति केन प्रोक्तम् ?

(1) मम्मटेन (2) जयदेवेन (3) दण्डिना (4) भामहेन

12. नाट्यशास्त्रस्य प्रणेता कः ?

(1) भरतः (2) मम्मटः (3) कोहलः (4) धनञ्जयः

13. वीररसस्य स्थायी भावः कः ?

(1) शोकः (2) रतिः (3) उत्साहः (4) क्रोधः

14. 'काव्यस्यात्मा ध्वनिः' – इति कस्य मतम् ?

(1) मम्मटस्य (2) विश्वनाथस्य (3) पण्डितराजस्य (4) आनन्दवर्धनस्य

15. उपाधिरित्यत्र किं लिङ्गम् ?

(1) स्त्रीलिङ्गम् (2) नपुंसकलिङ्गम् (3) पुल्लिङ्गम् (4) स्त्रीलिङ्गं पुल्लिङ्गञ्च

16. मुख्यार्थबाधेऽपि मुख्यर्थयोगः कस्यो शब्दशक्तौ भवति ?

(1) अभिधायाम् (2) लक्षणायाम् (3) व्यञ्जनायाम् (4) कस्यामपि न

17. नाट्यसन्धयः कति भवन्ति ?

(1) पञ्च (2) षट् (3) सप्त (4) त्रयः

18. चन्द्रालोकस्य प्रणेता कः ?

(1) चन्द्रमौलिः (2) जयदेवः (3) विश्वनाथः (4) वामनः

19. कुमारसम्भवमहाकाव्यस्य को रचयिता ?

(1) भासः (2) माघः (3) भट्टिः (4) कालिदासः

20. 'वागर्थाविव सम्पृक्तौ वागर्थ प्रतिपत्तयो' इति कस्य काव्यस्य मङ्गलाचरणांशः ?

(1) कुमारसम्भवस्य (2) अभिज्ञानशाकुन्तलस्य

(3) विवाहपद्धतेः (4) रघुवंशस्य

21. कति वेदाः सन्ति ?

(1) 2 (द्वौ) (2) 3 (त्रयः) (3) 4 (चत्वारः) (4) 5 (पञ्च)

22. 'धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः' इति कस्य ग्रन्थस्य प्रथमा पंक्तिः ?

(1) श्रीमद्भागवतस्य (2) महाभारतस्य (3) श्रीमद्भगवद्गीतायाः (4) रामायणस्य

23. आदिकाव्यं किम् ?

(1) ऋग्वेदः (2) महाभारतम् (3) अध्यात्मरामायणम् (4) वाल्मीकिरामायणम्

24. एतेषु किं न वेदाङ्गम् ?

(1) निरुक्तम् (2) व्याकरणम् (3) ज्योतिषम् (4) मनुस्मृतिः

25. कुमारसम्भवमहाकाव्यस्य को नायकः ?

(1) कार्तिकेयः (2) गणेशः (3) हिमालयः (4) शिवः

26. मेघदूतं केन प्रणीतम् ?

(1) माघेन (2) कालिदासेन (3) भारविणा (4) श्रीहर्षेण

27. सम्भावनं कस्मिन्नलङ्कारे भवति ?

(1) उपमायाम् (2) रूपके (3) उत्प्रेक्षायाम् (4) दृष्टान्ते

28. पदलालित्ये कः प्रसिद्धः ?

(1) कालिदासः (2) दण्डी (3) माघः (4) भवभूतिः

29. रघुवंशस्य कस्मिन् सर्गे दिलीपस्य गोसेवावर्णनमस्ति ?

(1) प्रथमे (2) तृतीये (3) द्वितीये (4) पञ्चमे

30. नीतिशतकस्य प्रणेता कः ?

(1) भर्तृहरिः (2) विष्णुशर्मा (3) विष्णुगुप्तः (4) विदुरः

31. 'या सृष्टिः स्रष्टुराद्या वहति विधि हुतम्' इति कस्य नाटकस्य प्रथमं वाक्यम् ?

(1) स्वप्नवासवदत्तस्य (2) उत्तररामचरितस्य

(3) वेणीसंहारस्य (4) अभिज्ञानशाकुन्तलस्य

32. स्वप्नवासवदत्तमिति नाटकस्य नायकः कः ?

(1) उदयनः (2) दुष्यन्तः (3) श्रीकृष्णः (4) अग्निमित्रः

33. महाभारतस्य प्रणेता कः ?

(1) व्यासः (2) श्रीकृष्णः (3) गणेशः (4) शुकदेवः

34. प्रतिमानाटकम् केन रचितम् ?

(1) भवभूतिना (2) कालिदासेन (3) भासेन (4) श्रीहर्षेण

35. रूपरहितस्पर्शवान् क : ?

(1) आकाशः (2) वायुः (3) अदृश्यः (4) जलम्

36. अक्षपादेन गौतमेन किं दर्शनं प्रणीतम् ?

(1) साङ्ख्यदर्शनम् (2) वेदान्तदर्शनम् (3) न्यायदर्शनम् (4) योगदर्शनम्

37. 'द्रव्यगुणकर्मसामान्य विशेषसमवायाभावाः सप्तपदार्थाः'– इति कुत्र प्रोक्तम् ?

(1) न्यायदर्शने (2) तर्कसङ्ग्रहे (3) तर्कभाषायाम् (4) वेदान्तसारे

38. समवायासमवायनिमित्तभेदाः कस्य ?

(1) कारणस्य (2) पदार्थस्य (3) अभावस्य (4) प्रमाणस्य

39. सूर्यनिधिग्रहादित्यसंवत्सरेऽत्र का संख्याः ?

(1) 1991 (2) 0990 (3) 1291 (4) 1091

40. लिङ्ग परामर्शेन किं प्रमाणं भवति ?

(1) उपमानम् (2) प्रत्यक्षम् (3) अभावः (4) अनुमानम्

41. आकाशस्य का तन्मात्रा ?

(1) स्पर्शः (2) शब्दः (3) रसः (4)रूपम्

42. प्रमाकरणं किं भवति ?

(1) इन्द्रियम् (2) प्रमाणम् (3) प्रत्यक्षम् (4) ज्ञानम्

43. कति राशयो भवन्ति ?

(1) 12 (2) 9 (3) 18 (4) 27

44. कति मासा भवन्ति ?

(1) 8 (2) 10 (3) 12 (4) 15

45. कति दिनानि भवन्ति ?

(1) 7 (2) 8 (3) 6 (4) 5

46. बुधः कस्य राशेः स्वामी ?

(1) कन्यायाः (2) सिंहस्य (3) मेषस्य (4) कर्कस्य

47. नवरात्रं कदा भवति ?

(1) आश्निमासे (2) चैत्रमासे

(3) शुक्लपक्षे (4) आश्विनचैत्रयोः शुक्लपक्षे

48. पूर्वदिग्गमने दिक्शूलं कस्मिन् दिने भवति ?

(1) शुक्रवासरे (2) सोमवासरे (3) बुधवासरे (4) भौमवासरे

49. अनेकान्तवादं किं दर्शनं मनुते ?

(1) बौद्धदर्शनम् (2) चार्वाकदर्शनम् (3) जैनदर्शनम् (4) वेदान्तदर्शनम्

50. अवैदिकं दर्शनं किमस्ति ?

(1) बौद्धदर्शनम् (2) न्यायदर्शनम् (3) मीमांसादर्शनम् (4) वेदान्तदर्शनम्

51. ते गच्छन्ति, ते गच्छतः इत्युभे वाक्ये साधु न वा ?

(1) ते गच्छन्ति साधु (2) ते गच्छतः साधु (3) उभे वाक्ये शुद्धे (4) उभेऽपि-अशुद्धे

52. अद्वैतवादी-आचार्यः कः ?

(1) मध्वाचार्यः (2) शङ्कराचार्यः (3) बल्लभाचार्यः (4) रामानुजाचार्यः

53. लघुसिद्धान्त कौमुदी प्रणेता कः ?

(1) धरानन्दः (2) महेन्द्र सिंहः (3) वरदराजाचार्यः (4) भट्टोजिदीक्षितः

54. माहेश्वरसूत्रेषु किमक्षरं द्विवारं प्रयुक्तम् ?

(1) ककारः (2) लकारः (3) हकारः (4) अकारः

55. एतेषु किं वर्णद्वयं नस्ति सवर्णसंज्ञकम् ?

(1) क ग (2) त द (3) ह क (4) त प

56. एतेषु किं धातु रूपं बहुवचनम् ?

(1) हन्ति (2) दधति (3) अधीते (4) लिखति

57. सुबन्तस्य तिङन्तस्य का संज्ञा भवति ?

(1) पदसंज्ञा (2) सुप्तिङ्संज्ञा (3) स्वादिक्रियासंज्ञा (4) वाक्यसंज्ञा

58. माहेश्वरसूत्राणि कति सन्ति ?

(1) 15 (2) 12 (3) 14 (4) 10

59. विशेषणविशेष्यदृष्ट्या किं न साधु ?

(1) महती महिमा (2) एते दाराः (3) सुन्दरोऽयमुपाधिः (4) अयंनीलिमा

60. शास्त्रीति शब्दे कः प्रत्ययः ?

(1) क्तिन् (2) इनि (3) ङीप् (4) ङीष्

61. विसर्गसन्धेः किमुदाहरणम् ?

(1) मनोरथः (2) मध्वरिः (3) पावकः (4) शिवेशः

62. प्रकृतिभावस्य किमुदाहरणम् ?

(1) सज्जनः (2) गङ्गेअम् (3) दुर्जनः (4) रमेशः

63. तुगागमस्य किमुदाहरणम् ?

(1) लक्ष्मीच्छाया (2) रामानुजः (3) तत्त्वम् (4) अहर्गणः

64. कारकदिशा कः प्रयोगोऽसाधु ?

(1) सर्वेषां प्रति धन्यवादाः (2) सर्वान् प्रतिधन्यवादाः

(3) गां गोग्धि पयः (4) नमस्कुर्मो नृसिंहाय

65. 'क्रिये' – इति क्रियापदस्य वाक्ये प्रयोगेषु कोऽसाधु।

(1) अहं प्रश्नं क्रिये (2) त्वया-अहं पण्डितः क्रिये

(3) भवता विद्वानहं क्रिये (4) तेन-अहं ज्ञानी क्रिये

66. किमशुद्धं वाक्यम् ?

(1) रजकस्य वस्त्रं देहि (2) हरये नमः (3) बालकं पुस्तकं देहि (4) अहं ग्रामं गतवान्

67. किमसाधु वाक्यम् ?

(1) ते धनं ददति
(2) भवतः प्रणमामि
(3) रामस्य सह सीता याति
(4) रामो राजति

68. किं वाक्यं साधु ?

(1) सः काव्यसृजनंकरोति
(2) स काव्यसर्जनं करोति
(3) सा गच्छन्ती पठ्यते
(4) मया दुग्धं रोचते

69. एतेषु कः शब्दः स्त्रीलिङ्गस्य ?

(1) सविता (2) नीलिमा (3) प्रविधिः (4) पद्धतिः

70. का कर्मवाच्यक्रिया ?

(1) कुरुते (2) क्रियते (3) लभते (4) पठति

71. अलम् इत्यनेन सह किं पदं साधु ?

(1) विवादेन (2) कोलाहलात् (3) गमनस्य (4) भाषणे

72. किं रूपं कृदन्तस्य नास्ति ?

(1) कारकः (2) बुधः (3) गृहम् (4) क्षत्रियः

73. किं रूपं तद्धितस्य नास्ति ?

(1) पौरवः (2) सः (3) आदित्यः (4) हैमवती

74. अत्र कः शब्दः स्त्रीलिङ्गे प्रयुज्यते ?

(1) ओषधिः (2) अञ्जलिः (3) उपाधिः (4) प्रावृट्

75. किं रूपं नपुंसकलिङ्गम् ?

(1) मनः (2) स्रक् (3) चतस्रः (4) जनता

76. किमशुद्धं वाक्यम् ?

(1) वेदाः प्रमाणम् (2) प्रत्येकं जनः (3) सविता निःसृता (4) शतं रूप्यकाणि

77. मूलतो हलन्तः शब्दः कः ?

(1) दण्डी (2) हरिः (3) गुरुः (4) मतिः

78. कि वाक्यं शुद्धम् ? 'एक सौ लोग जाते हैं' अस्यानुवादे :

(1) शतं जना गच्छन्ति (2) शतानि जनाः गच्छन्ति

(3) शताः जनाः गच्छन्ति (4) एकशतानि जनाः गच्छन्ति

79. पितरौ – इत्यस्य कोऽर्थः ?

(1) माता च पिता च (2) द्वौ पितरौ (3) पितृतुल्यौ (4) द्वौ पूर्वजौ

80. कः समासस्य भेदो नास्ति ?

(1) अव्ययीभावः (2) द्विगुः (3) बहुव्रीहिः (4) शैषिकः

81. पश्चादर्थबोधक किं नास्ति ?

(1) अनुरथम् (2) अनुहरि (3) अतिहिमम् (4) अनुविष्णु

82. एतेषु द्विगुसमासः कुत्र नास्ति ?

(1) चतुर्युगम् (2) त्रिभुवनम् (3) पञ्चपात्रम् (4) अब्राह्मणः

83. अलुक् तत्पुरुषसमासः कुत्र नास्ति ?

(1) जनुषान्धः (2) खेचरः (3) युधिष्ठिरः (4) राजपुरुषः

84. धातूनां गणसङ्ख्या कीयती ?

(1) दश (2) नव (3) सप्त (4) पञ्च

85. कति कारकाणि सन्ति ?

(1) सप्त (2) अष्टौ (3) षट् (4) पञ्च

86. किम व्ययपदम् ?

(1) यथा (2) मनस् (3) पयस् (4) वयस्

87. नकारान्तः शब्दः कः ?

(1) पठन् (2) राजा (3) गुणवान् (4) हनुमान्

88. हेतौ का विभक्तिर्भवति ?

(1) तृतीया (2) सप्तमी (3) षष्ठी (4) चतुर्थी

89. कालिदासस्योपमा भारवेरर्थगौरवं दण्डिनश्च पदलालित्यं कस्मिन् कवौ कथ्यन्ते ?

(1) श्रीहर्षे (2) बाणे (3) माघे (4) भवभूतौ

90. तपः स्वाध्यायनिरतं तपस्वी वाग्विदावरम् – इति इति कस्य ग्रन्थस्यादौ प्राप्यते ?

(1) रघुवंशस्य (2) महाभारतस्य (3) श्रीमद्भागवतस्य (4) रामायणस्य

91. कालिदासग्रन्थावली – शृङ्गारप्रकाश – काव्यप्रकाश – अलङ्कारसर्वस्व – व्यक्तिविवेकादिग्रन्थाना केन विदुषा सम्पादनं कृतम् ?

(1) चन्द्रमौलिद्विवेदिना (2) रेवाप्रसादद्विवेदिना (3) विद्यानिवासमिश्रेण (4) रघुनाथशर्माणा

92. एषु कः सम्प्रति व्याकरणशास्त्रे प्रसिद्धः ?

(1) शिवजी उपाध्यायः (2) विश्वनाथ भट्टाचार्यः (3) रामयत्न शुक्लः (4) रेवाप्रसाद द्विवेदी

93. एषु कः सम्प्रति ज्योतिषशास्त्रस्य विद्वान् ?

(1) अमरनाथ पाण्डेयः (2) कैलासपति त्रिपाठी (3) रामचन्द्र पाण्डेयः (4) श्रीनारायण मिश्रः

94. 'संस्कृतसाहित्य का इतिहास', 'भारतीयदर्शन', 'संस्कृतशास्त्रों का इतिहास' – प्रभृतिग्रन्थानां लेखकः कः ?

(1) भोलशङ्करव्यासः (2) बलदेव उपाध्यायः (3) रेवाप्रसाद द्विवेदी (4) विद्यानिवास मिश्रः

95. रघुवंशशिशुपालवध योः प्रसिद्धः संस्कृतटीकाकारः कः ?

(1) हेमाद्रिः (2) मल्लिनाथः (3) कपिलदेव द्विवेदी (4) नारायणः

96. एषु कः संस्कृतस्य साम्प्रतिकः कविः प्रसिद्धः ?

(1) मुक्तिबोधः (2) नामवरसिंहः

(3) अभिराजराजेन्द्र मिश्रः (4) विद्यानिवास मिश्रः

97. वृहद्-अनुवादचन्द्रिकायाः लेखकः कः ?

(1) रामप्रसाद त्रिपाठी (2) देवस्वरूप मिश्रः

(3) बदरीनाथ शुक्लः (4) चक्रधरो नौटियालो हंसः

98. वैयाकरण सिद्धान्तकौमुद्यास्तत्त्वबोधिनीटीकाकारः कः ?

(1) सरस्वती ज्ञानेन्द्रः (2) जयकृष्णः (3) भैरवमिश्रः (4) शिवदत्तशर्मा

99. कस्मिन् विश्वविद्यालये शास्त्रिपाठक्रमाध्यापनं भवति ?

(1) इलाहाबाद विश्वविद्यालये (2) महात्मा गान्धी विद्यापीठे

(3) पूर्वांचल विश्वविद्यालये (4) सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालये

100. वैराग्यशतकस्य प्रणेता कः ?

(1) शङ्कराचार्यः (2) महादेव पाण्डेयः (3) भर्तृहरिः (4) मण्डन मिश्रः

अभ्यर्थियों के लिए निर्देश

(इंस पुस्तिका के प्रथम आवरण-पृष्ठ पर तथा उत्तर-पत्र के दोनों पृष्ठों पर केवल *नीली/काली बाल-प्वाइंट पेन* से ही लिखें)

1. प्रश्न पुस्तिका मिलने के 10 मिनट के अन्दर ही देख ले कि प्रश्नपत्र में सभी पृष्ठ मौजूद है और कोई प्रश्न छूटा नहीं है। पुस्तिका दोषयुक्त पाये जाने पर इसकी सूचना तत्काल कक्ष निरीक्षक को देकर सम्पूर्ण प्रश्नपत्र की दूसरी पुस्तिका प्राप्त कर लें।

2. परीक्षा भवन में ***लिफाफा रहित प्रवेश-पत्र के अतिरिक्त,*** लिखा या सादा कोई भी खुला कागज साथ में न लायें।

3. उत्तर-पत्र अलग से दिया गया है। ***इसे न तो मोड़ें और न ही विकृत करें। दूसरा उत्तर-पत्र नहीं दिया जायेगा। केवल उत्तर-पत्र का ही मूल्यांकन किया जायेगा।***

4. अपना ***अनुक्रमांक तथा उत्तर-पत्र का क्रमांक प्रथम आवरण-पृष्ठ पर पेन से*** निर्धारित स्थान पर लिखें।

5. ***उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर पेन से अपना अनुक्रमांक निर्धारित स्थान पर लिखें तथा नीचे दिये वृत्तों को गाढ़ा कर दें। जहाँ-जहाँ आवश्यक हो वहाँ प्रश्न-पुस्तिका का क्रमांक तथा सेट का नम्बर उचित स्थानों पर लिखें।***

6. ओ० एम० आर० पत्र पर अनुक्रमांक संख्या, प्रश्न-पुस्तिका संख्या व सेट संख्या (यदि कोई हो) तथा प्रश्न-पुस्तिका पर अनुक्रमांक संख्या और ओ० एम० आर० पत्र संख्या की प्रविष्टियों में उपरिलेखन की अनुमति नहीं है।

7. उपर्युक्त प्रविष्टियों में कोई भी परिवर्तन कक्ष निरीक्षक द्वारा प्रमाणित होना चाहिये अन्यथा यह एक अनुचित साधन का प्रयोग माना जायेगा।

8. प्रश्न-पुस्तिका में प्रत्येक प्रश्न के चार वैकल्पिक उत्तर दिये गये हैं। ***प्रत्येक प्रश्न के वैकल्पिक उत्तर के लिये आपको उत्तर-पत्र की सम्बन्धित पंक्ति के सामने दिये गये वृत्त को उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर दिये गये निर्देशों के अनुसार पेन से गाढ़ा करना है।***

9. प्रत्येक प्रश्न के उत्तर के लिये केवल एक ही वृत्त को गाढ़ा करें। एक से अधिक वृत्तों को गाढ़ा करने पर अथवा एक वृत्त को अपूर्ण भरने पर वह उत्तर गलत माना जायेगा।

10. ***ध्यान दें कि एक बार स्याही द्वारा अंकित उत्तर बदला नहीं जा सकता है।*** यदि आप किसी प्रश्न का ***उत्तर नहीं देना चाहते हैं,*** तो सम्बन्धित पंक्ति के सामने दिये गये सभी वृत्तों को खाली छोड़ दें। ऐसे प्रश्नों पर शून्य अंक दिये जायेंगे।

11. रफ कार्य के लिये इस पुस्तिका के मुखपृष्ठ के अंदर वाला पृष्ठ तथा अंतिम खाली पृष्ठ का प्रयोग करें।

12. परीक्षा के उपरान्त ***प्रश्न-पुस्तिका एवं उत्तर-पत्र*** परीक्षा भवन में जमा कर दें।

13. परीक्षा समाप्त होने से पहले परीक्षा भवन से बाहर जाने की अनुमति नहीं होगी।

14. यदि कोई अभ्यर्थी परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग करता है, तो वह विश्वविद्यालय द्वारा निर्धारित दंड का/की भागी होगा/होगी।